

BENDRAS 21-OSIOS BALTIJOS TARYBOS

PAREIŠKIMAS

2015 m. lapkričio 20 d. Vilniuje, Lietuvos Respublikoje, Baltijos Asamblėja ir Baltijos Ministrų Taryba susirinko į 21-ąją Baltijos Tarybą, kad aptartų pagrindinius regiono saugumo ir Baltijos valstybių bendradarbiavimo klausimus, įvertintų bendrus 2015 metų prioritetus ir nustatytų 2016 metų Baltijos valstybių tarpparlamentinio ir tarpvyriausybinių bendradarbiavimo tikslus.

Baltijos Taryba pareiškia:

dėl saugumo ir gynybos:

– euroatlantinė bendruomenė susiduria su dviem didelėmis saugumo problemomis, kylančiomis iš Rytų ir Pietų. Rusijos agresija prieš Ukrainą, įskaitant neteisėtą Krymo aneksiją, iš esmės pakenkė po šaltojo karo nusistovėjusiai tvarkai Europoje. Pietų kaimynystėje vykstantys konfliktai, valstybės institucijų įtakos mažėjimas ir teroristinių grupių plitimas kelia daug tradicinių ir netradicinių grėsmių Europos gyventojams;

– praėjusiais metais NATO aukščiausiojo lygio susitikime Velse patvirtintas Pasirengimo veiksmų planas buvo laiku žengtas ir būtinas žingsnis reaguojant į šiuos pokyčius, tačiau nuo to laiko saugumo aplinka dar labiau pablogėjo;

– atsižvelgdamos į šias problemas, Baltijos valstybės pabrėžia, kad Pasirengimo veiksmų planą būtina visiškai įgyvendinti iki NATO aukščiausiojo lygio susitikimo Varšuvoje 2016 metais. NATO prisitaikymo priemonės, ypač sąjungininkų pajėgų nuolatinis buvimas Aljanso rytinėje dalyje, yra pagrindas patikimam atgrasomajam poveikiui, kuris yra NATO kolektyvinės gynybos pamatas. NATO aukščiausiojo lygio susitikimas Varšuvoje turėtų nutiesti kelią ilgalaikiam strateginiam prisitaikymui kaip naujai Aljanso normai;

– tinkamai pasidalyti našta ir investuoti į saugumą ir gynybą yra būtina dėl gynybos vertybių ir interesų, kuriais grindžiama mūsų euroatlantinė bendruomenė; Baltijos valstybės lieka įsipareigojusios 2 procentus BVP skirti gynybai, kaip ir numatyta Velse patvirtintame įsipareigojime investuoti į saugumą;

– bendradarbiaudamos su sąjungininkais, Baltijos valstybės toliau plėtoja savo karinius pajėgumus. Sąjungininkai ypač palankiai vertina mūsų specialiųjų operacijų pajėgas, jungtinio terminalo atakų kontrolierius, sprogmenų neutralizavimo specialistus, jūrų karinių pajėgų komponentus, taip pat rengimo, mokymo ir provincijų atstatymo grupes, bendrą indėlį į ES kovines grupes ir NATO greitojo reagavimo pajėgas, įskaitant neseniai vykusį Baltijos bataliono dalyvavimą pratybose „Trišakė jungtis 2015“ Ispanijoje;

– mes dalysimės informacija, leidžiančia analizuoti galimus sprendimus dėl oro gynybos pajėgumų plėtojimo Baltijos regione, ir tai yra labai svarbu mūsų šalių gynybai;

– ilgalaikė bendro saugumo ir gynybos problemų vizija ir politinė valia būtinos toliau gerinant mūsų bendradarbiavimą. Mes turėtume didinti sąveikumą tobulindami esamus projektus ir kurdami naujus, jei tokie projektai yra naudingi visoms šalims. Mes turėtume panaudoti mūsų sėkmingą bendradarbiavimą informuotumo apie padėtį oro erdvėje virš Baltijos valstybių srityje ir gerinti keitimąsi informacija apie jūros ir pasienio zonų stebėjimą;

– įvykiai Ukrainoje ir tolesnėje kaimynystėje turi įtakos visai saugumo padėčiai Europoje. Mes toliau remsime dabartinę ES ir NATO politiką dėl Rusijos, kad būtų pasiektas pagrindinis tikslas – visiškai ir patikrinamai įgyvendinti Minsko susitarimus. Mes sieksime didesnės tarptautinės bendruomenės paramos Ukrainai ir patys stiprinsime palaikymą ir paramą Ukrainai, kad didėtų jos gebėjimai greitai atgauti jėgas ir atkurti gynybos pajėgumus;

– ES, NATO ir tarptautinė bendruomenė turi stiprinti bendras pastangas rasti tvarius sprendimus dėl pabėgėlių krizės Europoje ir jos kaimynystėje;

– mes griežtai smerkiame brutalius teroro aktus Paryžiuje. Tai ataka prieš žmoniją ir pagrindines civilizacijos vertybes. Mes esame išvien su visa Europa ir tarptautine bendruomene ir solidarizuojamės su Prancūzijos žmonėms bei palaikome Prancūzijos valdžios pasiryžimą atsakyti į naujausias atakas ir kovoti su terorizmo grėsme. Mes turėtume gerinti dalijimąsi informacija su partneriais ir prisidėti kitais būdais, padedančiais nugalėti terorizmą;

dėl transporto ir infrastruktūros:

– Baltijos valstybės projekto *Rail Baltica* įgyvendinimą laiko likusių kliūčių pašalinimo būdu siekiant palengvinti Baltijos valstybių gyventojų ir prekių judėjimą ir efektyvia bei ekologiška geležinkelio linija sujungti Baltijos regioną su likusia Europa;

– Baltijos valstybės džiaugiasi paraiškų dėl projekto *Rail Baltica* pateikimu pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) pirmąjį kvietimą teikti paraiškas ir ES finansavimo patvirtinimu, kuriuo remiantis iki 2015 m. pabaigos bus pasirašyti susitarimai dėl dotacijų. Baltijos valstybės taip pat pateiks bendrą paraišką pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) antrąjį kvietimą teikti paraiškas, siekdamas skatinti įgyvendinti projektą *Rail Baltica* iš savo atitinkamų nacionalinių paketų pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę (EITP). Baltijos valstybės sieks nuolatinės Europos Komisijos paramos ir tinkamo finansavimo, kad iki 2025 m. būtų baigta tiesti greito eismo europinės vėžės geležinkelio linija;

– Baltijos valstybės ieškos bendradarbiavimo ir bendrų interesų stiprinimo būdų dėl būsimų Europos Komisijos iniciatyvų transporto srityse – aviacijoje, sausumos ir jūrų transporto srityse;

dėl sveikatos apsaugos:

– 2012 m. gegužės 2 d. buvo pasirašytas Baltijos valstybių partnerystės susitarimas dėl bendro vaistų ir medicinos prietaisų pirkimo bei centralizuotai įsigytų vaistų ir medicinos prietaisų skolinimo. Nors bandomojo bendro pirkimo projekto įgyvendinimas kol kas užtruko, Baltijos valstybės įsipareigoja kitus vaistus pirkti bendrai;

– siekiamos geriau panaudoti valstybės lygmeniu sveikatos apsaugai skiriamas lėšas, Baltijos valstybės tęs bendradarbiavimą dėl retomis ir specifinėmis ligomis sergančių pacientų sveikatos apsaugos, kai būtina naudoti pažangias technologijas ir brangų gydymą, įskaitant sričių, kuriose galimas konkretus bendradarbiavimas gydant pacientus, sąrašo nuolatinį atnaujinimą, taip pat bendradarbiaus rengdamos bendrą Baltijos valstybių poziciją įgyvendinant Direktyvą 2011/24/ES dėl pacientų teisių ir tarpvalstybines sveikatos priežiūros paslaugas įgyvendinimo, ypač poziciją dėl Europos referencijos centrų tinklų steigimo;

– Baltijos valstybės įsipareigoja palengvinti bendradarbiavimą plėtojant inovacijas ir skaitmeninę rinką pagal Direktyvą 2011/24/ES ir tam jos parengs veiksmų planą dėl elektroninių medicininių duomenų mainų tarp Baltijos valstybių sveikatos priežiūros sistemų;

dėl švietimo, mokslo ir inovacijų:

– Baltijos valstybės tęs aktyvų bendradarbiavimą įgyvendindamos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos, Estijos Respublikos švietimo ir mokslinių tyrimų ministerijos ir Latvijos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2012 m. lapkričio mėn. pasirašytą Susitarimo memorandumą dėl glaudesnio bendradarbiavimo aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse;

– vadovaudamasi šiuo memorandumu, Baltijos valstybių mokslinių tyrimų infrastruktūros ekspertų grupė baigė darbą ir paskelbė Baltijos valstybių mokslinių tyrimų infrastruktūros rezultatus, pateikdama internete žemėlapi su nuorodomis į pagrindinių mokslinių tyrimų infrastruktūros objektų sąrašą. Šio sąrašo parengimas yra būtinas pagrindas ateityje plėtojant Baltijos valstybių bendradarbiavimą šioje srityje. Ši informacija skatins Baltijos valstybių mokslininkus naudotis vieni kitų infrastruktūra ir sumažins poreikį turėti tas pačias priemones savo šalyse. Be to, tai leis Baltijos valstybėms priimti labiau pagrįstus sprendimus dėl būsimų investicijų į mokslinių tyrimų infrastruktūrą ir turėtų palengvinti bendradarbiavimą kuriant naują mokslinių tyrimų infrastruktūrą;

– Baltijos valstybės tęs nusistovėjusį švietimo ir mokslinių tyrimų ministerijų bendradarbiavimą ir sieks toliau bandyti rotacinį Baltijos valstybių Vasaros akademijos projektą, organizuojamą bendradarbiaujant su Europos Taryba;

– Baltijos valstybės skatins glaudesnę švietimo įstaigų bendradarbiavimą dėl brangių aukštojo mokslo bei profesinio švietimo studijų programų specializacijos, taip pat bendras rinkodaros pastangas švietimo sektoriuje siekiant didinti konkurencingumą ir išsilavinimo prieinamumą kitų valstybių piliečiams;

dėl energetikos:

– Baltijos valstybės yra įsipareigojusios stiprinti regioninį bendradarbiavimą Baltijos regione ir užtikrinti, kad esamos jungiamosios jungtys, Baltijos valstybių tinklų darbo sinchronizavimas su kontinentinės Europos tinklais, Baltijos valstybių susitarimai dėl balansavimo, pajėgumų mechanizmai ir rinkos integracija stiprintų energetinį saugumą ir kartu būtų užtikrinta tinkama šiems pokyčiams skirtų išlaidų ir jų teikiamų bendrų privalumų pusiausvyra;

– Baltijos valstybės susitarė kartu spręsti klausimus, susijusius su elektros energetikos sektoriaus plėtojimu atsižvelgiant į regiono elektros energetikos sektoriaus techninius ir ekonominius aspektus, įskaitant: 1) tinklų sinchronizavimą su kontinentinės Europos tinklais; 2) bendrus elektros gamybos projektus; 3) elektros energijos rinkos veikimą;

– Baltijos valstybės sutarė glaudžiai bendradarbiauti sprendžiant regionines problemas, dėmesį skirti susitarimui dėl atviros, skaidrios ir efektyviai veikiančios regioninės dujų rinkos sukūrimo priemonių, taip pat šių priemonių įgyvendinimui;

– Baltijos valstybės tęs glaudų bendradarbiavimą ir užtikrins sąžiningą konkurenciją ieškomoms tinkamiausių būdų diversifikuoti gamtinių dujų tiekimą į regioną. Prieiga prie regioninio suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) terminalo Klaipėdoje, požeminės dujų saugyklos (UGS) eksploatavimas Inčukalnyje nediskriminaciniu trečiosios šalies prieigos režimu ir ES trečiojo energetikos paketo įgyvendinimas Baltijos valstybių gamtinių dujų sektoriuje yra būtinos regioninės dujų rinkos sukūrimo sąlygos;

– Baltijos valstybės turėtų dar glaudžiau bendradarbiauti perduodamos patirtį ir žinias, kad būtų plėtojamos ir diegiamos pažangiosios atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo ir energijos efektyvumo didinimo technologijos, taip pat naudoti turimas technologijas ir didinti jų efektyvumą, kad būtų skatinama konkurencinga, saugi ir tvari, klimato kaitos poveikiui atspari mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika;

– Baltijos valstybės pabrėžia, kad siūlomi projektai plėsti tranzitinius dujotiekius iš Rusijos į Europą per Turkiją ir Vokietiją neturėtų kelti grėsmės nuolatiniam gamtinių dujų tiekimui į Ukrainą ir per jos teritoriją ir turi neprieštarauti ES pastarųjų metų politikos tikslams diversifikuoti dujų tiekimo šaltinius ir didinti energetinį saugumą;

– siekdamas didinti susitarimų su trečiosiomis šalimis energetikos srityje skaidrumą, Baltijos valstybės aktyviai ragins Europos Komisiją ryžtingai teisėkūros priemonėmis reaguoti į viešųjų konsultacijų dėl sprendimo dėl tarpvyriausybinių susitarimų peržiūros rezultatus;

– Baltijos valstybės ieškos bendradarbiavimo ir bendrų interesų stiprinimo plėtojant energetikos sąjungą būdu, kai pateikiamos naujos iniciatyvos, ypač dėl teisingos pusiausvyros pasidalijant našta užtikrinimo ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje ir apyvartiniais taršos leidimais neprekiaujančiame sektoriuje;

dėl Europos Sąjungos reikalų:

– Baltijos valstybės glaudžiai bendradarbiauja Europos Sąjungos lygmeniu, kad prisidėtų prie regiono ir visos Europos Sąjungos gerovės ir veiksmingiau gintų bendrus interesus. Baltijos valstybės pabrėžia poreikį esamų bendradarbiavimo mechanizmų pagrindu kurti bendrų interesų grupes, kurios palaikytų aktyvų dialogą ir glaudžiai bendradarbiautų su ES institucijomis, Europos organizacijomis ir šalimis partnerėmis;

– Baltijos valstybės dar kartą pabrėžia Rytų partnerystės svarbą ir toliau veiks kartu remdamos ir plėtodamos Rytų partnerystės iniciatyvą pagal nuo 2009 metų Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikimuose, kurių paskutinis įvyko 2015 m. gegužės mėnesį Rygoje, priimtus sprendimus. Baltijos valstybės pareiškia, kad būtina iki 2015 metų pabaigos įvykdyti aukščiausiojo lygio susitikimo išpareigojimus: laukiama teigiamos Europos Komisijos ataskaitos dėl bevizio režimo Gruzijai ir Ukrainai, vidinių ratifikavimo procedūrų dėl Asociacijos sutarties, įskaitant glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonas, su Ukraina, Gruzija ir Moldova užbaigimo ir laikino Asociacijos sutarties, įskaitant glaudaus bendradarbiavimo ir visapusiškos laisvosios prekybos zonas, taikymo Ukrainai nuo 2016 m. sausio 1 d. ir nevēluojant;

– Baltijos valstybės toliau bendradarbiaus dėl bendrų pozicijų ir strategijų, kaip panaudoti pagal naują 2020–2027 metų daugiametę finansinę programą numatytas Europos Sąjungos lėšas, parengimo.

Baltijos Taryba nustato šiuos bendrus 2016 metų bendradarbiavimo prioritetus:

1) regiono saugumo stiprinimas (įskaitant bendros gynybos planavimą, valstybių sienų apsaugos stiprinimą, tinkamą migracijos ir prieglobsčio politikos įgyvendinimą);

2) strateginės komunikacijos skatinimas (įskaitant kokybiškos ir objektyvios informacijos teikimą regione, Europos vertybių apsaugą, visuomenės informuotumo apie demokratines vertybes didinimą, nepriklausomų visuomenės informavimo priemonių rėmimą);

3) transporto ir energetikos infrastruktūros plėtra (įskaitant aktyvų darbą įgyvendinant projektą „Rail Baltica“, Baltijos valstybių energetinio saugumo stiprinimą, Baltijos šalių energijos

rinkų ir infrastruktūros integravimą į Europos Sąjungos vidaus rinką ir infrastruktūrą ir sujungimą su jomis);

22-oji Baltijos Taryba vyks Latvijos Respublikai pirmininkaujant 2016 m. spalio 28 d. Rygoje (Latvijos Respublika).

Giedrė PURVANECKIENĖ

Baltijos Asamblėjos Prezidentė

Linas LINKEVIČIUS

Baltijos Ministrų Tarybos
Bendradarbiavimo tarybos
pirmininkas

Vilnius, 2015 m. lapkričio 20 d.